

Fiske & Vatten

Augusti 2013

Sommaren kom till slut, sommaren rullar på fortfarande, och sommaren har varit väldigt fin, tycker de flesta som gillar fint väder, sol och varmt. Sommaren har för mig inneburit ledigt med familjen, rest, fixat hemma, men även ryckt in och jobbat en del, dock helt frivilligt.

Djuren på gården ökar. Efter katter, hund, tre hästar, två kor, så har det också blivit några höns. Allt svenska lantraser. Fina, robusta, färggranna, lugna och lågproducerande. Sen finns ju mina vänner fiskarna också, och nån kräfta. Och mandelpotatisen blev så jävla bra i år!

Vallentunasjön

Decimeringsfisket fortsätter enligt plan i Vallentunasjön i sommar. Vi fångar ordentligt med fisk, och alla tycker det blir bättre. Vitfisker tar vi alltså bort, och rovfisk sätter vi tillbaka. Vi får väldigt mycket fet ål, och

vi har i år faktiskt också fått tre olika malar. Alla dessa fiskar går så klart tillbaka i sjön.

Cykel uppfiskad ur Vallentunasjön täckt av vandrarmusslor

Det har skrivits i sommar om att man funnit vandrarmusslor, också kallade zebramusslor, på nya håll, som Roxen och Glan i Motala Ströms vattensystem i Östergötland <https://www.havochvatten.se/om-oss/press-och-media/visa-nyheter/visa-pressrelease.html?url=-290745163%2Fpressrelease%2Fview%2F890437>

Musslorna är vassa

<http://www.svt.se/nyhetsklipp/regionalt/ostnytt/article1381455.svt> och för små för att äta, och de

har funnit i landet länge. Vi har dom även i Vallentunasjön, men vi kan inte se idag att de ställer till några problem. Självklart vill vi

inte att de ska spridas ytterligare, då det är en främmande art.

Örebro kommun

Genom Örebro flyter Svartån. Det är lätt att förstå varför ån fått sitt namn, vattnet kommer från mossar och myrar, och är väldigt svart. Från mitt kontor mitt i stan ser jag Svartån, och också delar av Slottet. Vår

Den nedre trappan. I bakgrunden Örebro Open Art, Bad, bad boy.

tidigare, mycket uppskattade Landshövding i Örebro län, Gerd Engman, hade sin tjänstebostad i Slottet. Hon brukade säga: Jag har en schyst barre, mitt i stan!

Nåväl, Svartån mynnar längst in i Hjälmarens. I Örebro finns tre dämmen. Det nedersta är en damm med en sluss, och här finns sen något drygt decennium, ett omlöp, alltså en passage för uppströmsvandrande fisk. Vid Slottet finns två dämmen till. Vid dessa finns numera två fisktrappor. Alla dessa tre passager ska Norconsult nu närmare kontrollera hur fisken tar sig förbi, samt göra en del justeringar, nu i höst och till våren.

Vi har varit inblandade i de flesta stegen av att dessa passager har blivit till. De är mycket uppskattade i stan, och ser trevliga ut. Ja, och vi vet de släpper förbi en hel del fisk. OBS, om det finns intresse att bli guidad vid dessa, hör gärna av er till oss. Vi har alla tekniska, ekonomiska och biologiska uppgifter kring dessa.

Annat kring fisk och vatten

Nya metoder för att fånga komma åt tjuvfisket provas i Vättern

<http://www.svt.se/nyhets-klipp/regionalt/ostnytt/article1396664.svt>.

Och nya fall av skadegörelse på en fiskodling

<http://www.nwt.se/filipstad/article1352610.ece> Uppenbarligen inser man inte att det är mycket stora biologiska värden som förstörs. Denna

Den övre trappan.

Norconsult AB – Klostersgatan 3, 703 61 Örebro
019 – 611 91 30, fax 019 – 16 94 92, Org nr 556405-3964,
www.norconsult.se

Norconsult

odling producerade utrotningshotade Vänerlaxar, för utplantering i Väneren, samt öring.

Flera olika nyfångade pirayaarter, paku längst till vänster.

fier av fisk.

Här är en jättefin filmsnutt från livet i sötvatten i Nord Amerika. <http://vimeo.com/66103145> Gillar du den kan du stötta produktionen med ett stöd.

Vänermuseet har fina utställningar i Lidköping.

<http://www.vanermuseet.se/start.106.6df0d0e12947027e718000247028.html> Här finns allt om Vä-

nerens historia, om fisket, och om fisken.

I <http://www.fisheco.se/> kan man läsa om nya bamsegäddor på 125 cm. Vi kan också läsa att man i Norge föreslår att gravida och barn inte vräker i sig odlad fisk, då den innehåller miljögifter. Fast fisk är ju också utmärkt föda, så debatten är igång. <http://news.cision.com/se/norges-sjomatrad/r/med-anledning-av-de-senaste-dagarnas-medieuppmarksamhet-om-odlad-lax--vill-norges-sjomatrad-gora-fol,c9426935>

En kul, och ironisk tecknad film om fördelarna med vattenkraft finns på <http://vimeo.com/18310747>, eller om det kanske är nackdelarna?

Fiskhälsan AB och fiskodling

Hälsoläget på våra fiskodlingar i landet har i sommar varit besvärligt. Varma soliga somrar skapar ofta problem med sjukdomar, då vattnet blir för varmt, och också då bär mindre syre och patogener växer snabbare. Ett flertal sjukdomar är lätta att behandla om man upptäcker och kan dia-

Vi har också en kul rötmanadshistoria från Skåne. Man har fångat en släkting till pirayan i Öresund. <http://www.svt.se/nyheter/regionalt/sydneytt/pirayaslakting-hittad-i-sundet> Pakun är främst en vegetarian som vuxen, och gillar nötter, som den kan knäcka med sina stora krossarmolärer. Jag har själv fiskat sådana i Amazonfloden och Pantanal i Brasilien, och de är mycket goda att äta.

En mycket intressant och fin web-sida har Jörg Freyhof skapat <http://joerg-freyhof.de/> Här finns fantastiska fotogra-

Paku med sina tänder som liknar våra.

gnosticera dem i tid. Trots detta använder vi väldigt lite läkemedel i fiskodlandet i Sverige. Men, vi har fått utbrott av några elaka sjukdomar som är smittskyddsklassade.

Furunkulos (ASS) är anmälningspliktig <http://www.sva.se/sv/Djurhalsa1/Fisk/Sjukdomar-hos-fiskkraftdjurmusslor/Furunkulos-ASS/>, och leder till restriktioner från Jordbruksverket. Detsamma gäller BKD <http://www.sva.se/sv/Djurhalsa1/Fisk/Sjukdomar-hos-fiskkraftdjurmusslor/RenibakteriosBKD-Bacterial-Kidney-Disease/>.

Dessa sjukdomar jobbar man hårt med att begränsa och bekämpa med omfattande kontrollprogram och med möjlighet att införa restriktioner mot spridning.

Men i år har vi i Sverige upptäckt och funnit en helt ny sjukdom eller parasit. Hittills har den kallats Agens X, just för att den varit okänd för vetenskapen. Nu har man kommit fram till att det är en art av Sarcocystis <http://www.sva.se/sarcocystis-fisk> Först fann man den mer av en händelse i en sjuk fiskbesättning för ett par år sedan. Men nu i år har man funnit den på flera nya håll, spridda över landet, och flera tycks det bli. Allvarliga sjukdomar hanteras enligt nationell och EU-standard. Men, vid nya arter blir det inledningsvis besvärligt. Därför ledde dessa nya oväntade fynd till akuta möten med EU, Jordbruksverket, flera myndigheter och för oss på Fiskhälsan AB. Nu efter semestrarna måste alla parter sätta igång igen med kompletterande undersökningar.

För säkerhets skull vill jag nämna att dessa sjukdomar inte är farliga för människor, utan endast är ett problem för odlarna, och i vissa fall vild fisk!

Vi ska veta att fiskodling expanderar mycket starkt i världen. Fiskodling har nu passerat världsproduktionen av nötkött. <http://www.newscientist.com/article/dn23719-farmed-fish-overtakes-farmed-beef-for-first-time.html%20-%20.UcF16ZzIX2k#.UhIC32xvmAI> Och fiskodling kommer snart att gå förbi vildfångad fisk. Det stora värdet med odlad fisk som proteintillskott är att näringsförlusten vid odling är liten, då fisken är kallblodig och inte behöver använda energin till annat än tillväxt, och en liten del reproduktion. Problemen är tillgången på fiskfoder, där rovlevande fisk då behöver ett foder som till del är baserat just på fisk.

Odling av guldfisk i södra England

Jag åkte till:

England för att lära mig mer om fiskodling, sjukdomar och regelverk. Det är mycket glädjande att se att vi har så mycket, och så

Norconsult

”Den nyttigaste läxa livet lärt mig är att fiskälskarna många gånger har rätt!” Sagt av Winston Churchill.

fina vatten i Sverige, och så lite sjukdomar trots allt, med endast mycket begränsat med medicinering. Det beror på vårt idoga arbete med dessa frågor över tid, och att vi odlar få arter i Sverige jämfört med andra länder. Och det beror på att vi har riktiga vintrar som inte alla sjukdomar och parasiter gillar. Nu kan jag mycket mer om regelverken kring fisk-sjukdomar.

Jag åkte också till Kanada, det sydvästra hörnet, alltså Vancouver Island med omgivande småöar. Här är sportfisket mycket stort, mest på de olika arterna av Stilla Havslax. Det syns även på vägarna, där man släpar runt sina båtar. Själv är jag onödigt fascinerad av snabba båtar. Dessa fanns det rikligt av.

Jag åkte över till USA en dag för att titta på späckhuggare, vad man kallar "killer whales". Det var en fantastisk upplevelse. Dessa fredliga djur konsumerar 200 kg lax per individ och dag, och följer laxen på

deras vandringar.

Vattnen kring Vancouver Island är bland de vackraste områden jag upplevt. Ute på havet såg man vid bra sikt snöklädda berg åt flera håll, bland annat Whistler där vinter-OS gick 2010.

Som motvikt hade jag ett par telefonmöten kl 5 på morgonen, med Jordbruksverket och Fiskhälsan, med anledning av Agens X. Tids-

skillnaden är nämligen 9 timmar.

Nya och pågående jobb

- Ekolodning av bottensubstrat
- Miljöinventeringar och bedömning av planerade miljöåtgärder vid ett flertal vattenkraftverk
- Stöd vid bildandet, och sammanslagning av fiskevårdsområdesföreningar
- Samrådshandlingar till Miljödomstolsansökan

Det var nåt som rörde sig i vattnet lite lätt
 Jag hann knappt se, som ett litet skvätt
 Var det en groda, en fisk eller en snork?
 Eller var det knipungen som trodde nåt var på tok?
 Det kanske bara var en gasbubbla ifrån botten
 Skit samma, sommaren var toppen!

Vatten- och sensommarhälsningar

Björn Tengelin

Fiskeribiolog
Norconsult AB
 Klostergatan 3
 SE-703 61 Örebro
 SWEDEN
 Tel: (+46) 019-611 91 37
 SMS: 070-693 04 88
 Fax: 019-16 94 92
 bjorn.tengelin@norconsult.com
 www.norconsult.se

>(((((((o>x<o))))))<

```

sSSSSs. .sSSSSSSSSSS.
^SSSSSSSSSSSSSSSSSSSS.
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSS
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS
sSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS^3333^
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS;
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS^33^;
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS^33^;
SSSSSSSSSSSSSSSSSSSSSS^33^
SSSSSSSSSSSS^33^
SSSSSSSS^33^
SSSSSS^33^
SSSSSS^33^
SSSSSS^33^
SSSSSS^33^
SSSSSSSSSS
SSSSSSSSSSSSSS,
SSSSSSSSSSSSSSSSSS^3333^
SSSSSSSSSSSSSSSSSS^3333^
SS^3333^
  
```

h:\fiske & vatten\2013\augusti.docx